

HØYTRYKKS DYSER

En liten del med stor betydning

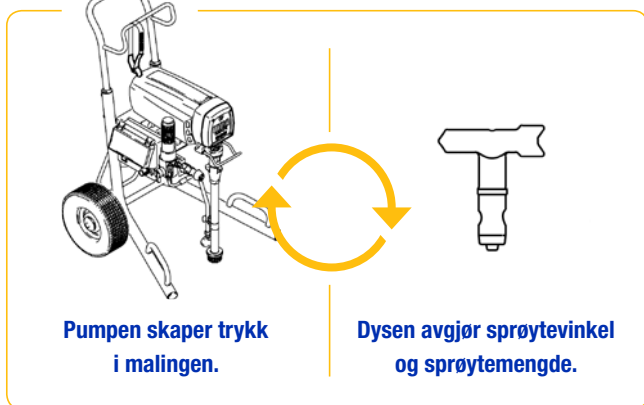
I denne brosjyren finner du ut hvorfor **valg av riktig dyse** er så viktig, **hvordan du velger riktig dyse** til ditt bruksområde og hvordan du får mest mulig ut av dysene.

BETYDNINGEN AV Å VELGE RIKTIG DYSE

Selv om den bare er en liten del av malesprøyten, har dysen avgjørende betydning. La oss forklare kort og konsist hvorfor det er slik.

Hva er formålet med en dyse?

En høytrykksmalesprøyte presser malingen med høyt trykk (opptil 350 bar) gjennom en liten åpning i dysen. Dysen forteller pumpen hvor hardt den må jobbe for å opprettholde det nødvendige trykket. Dysen sikrer at malingen forstøves med en bestemt viftebredde og mengde – samme effekt som når man holder tommelen over enden av en hageslange.

Hvorfor er valget av dyse så viktig?

Riktig dyse sikrer mindre oversprøyting og derfor bedre kontroll og finish. Dermed bruker du ikke bare mindre maling, du bruker også mindre tid på arbeidet.

Riktig dyse:

- Øker effektiviteten
- Forbedrer kvaliteten på arbeidet
- Holder kostnadene under kontroll

Hvorfor finnes det så mange forskjellige dyser og størrelser?

Du kan sammenligne det med å velge riktig bor til drillen. Noen bor er laget for tre, mens andre er til metall eller betong. Hvert bor finnes i ulike størrelser. Hvis du bruker feil bor til feil materiale, får du ikke resultatet du ønsker. Det samme gjelder høytrykksdyser.

KNEKK DYSEKODEN

Dyser finnes i flere farger og størrelser for at de skal passe til forskjellige malesprøyter, beleggtypen og formål. Nedenfor finner du en kort forklaring på forskjellene.

Fargen forteller hvilket bruksområde du kan bruke dysen til

Det finnes fire typer dyser. Hver type brukes til et spesifikt bruksområde. Hver type har sin egen farge, slik at du umiddelbart kan kjenne dem igjen.

- garanterer best mulig finish med lavest mulig trykk for Fine Finish- og veggmalning
- for maling av vegger, egnet for generell sprøytemaling
- for lettsparkel og tyktflytende materialer
- for veimerking

Det første sifferet angir dysens viftebredde

Det første sifferet står for bredden på stripen malingen legges på i (viftebredden). Den samsvarer med vinkelen du sprøyter i. Hvis tallet er 5, sprøyter du i en vinkel på 50°. Hvis du ganger tallet med 5, får du sprøytebredden når pistolen holdes 30 cm fra overflaten.

$$5 \times 5 = 25 \text{ cm viftebredde}$$

De siste to sifrene angir dysens sprøyteåpning

De to siste sifrene på dysen viser størrelsen på sprøyteåpningen, angitt i tusendels tommer. Jo høyere tallet er, jo mer materialmengde sprøytes per minutt. En «517»-dyse gir for eksempel større flyt enn en «515»-dyse.

«17» tilsvarer en åpning på 0,017 tommer eller 0,43 mm.

Du må ta hensyn til disse tre faktorene når du velger en dyse. Se side 4 og 5 for en mer detaljert forklaring.

3 TRINN FOR Å VELGE RIKTIG DYSE

Valg av riktig dyse gjøres i tre trinn. Først bestemmer du hvilket bruksområde du trenger dysen til (det vil si hvilket materiale du skal sprøyte), og deretter viftebredden og materialgjennomstrømningen du trenger.

TRINN 1

Hvilket bruksområde trenger du dysen til?

Dyser er utviklet for spesifikke bruksområder. Materialer som brukes til fine finish (for eksempel beis eller lakk) krever en dyse med mindre åpning. For tykkere materialer (f.eks. lateks) må åpningen være større. Basert på fargen på dysen vet du umiddelbart hvilken dyse som er egnet for ditt bruksområde.

Innvendige malejobber
og boligprosjekter

Velg en grønn dyse
for optimal finish
med laveste trykk

Innvendige og utvendige
malejobber i boliger,
nærings- og industriprosjekter

Velg en blå dyse
for maksimal produktivitet uten
at oversprøyting er et problem

Innvendige og utvendige
malejobber som krever høy
kapasitet og påføring av sparkel

Velg en brun dyse
for tunge jobber

Merking av parkeringsplasser,
veier og lagergulv, fotgjengerfelt
og idrettsbaner

Velg en gul dyse
for veimerking

På side 6 finner du en oversikt over de vanligste dysestørrelsene for hvert materiale.

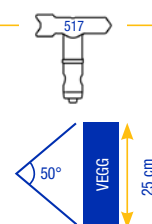
TRINN 2

Hvor stor viftebredde ønsker du?

Viftebredden fastslås av vinkelen ved sprøyting 30 cm fra overflaten. Jo bredere viftebredden er, desto raskere kan du male store overflater, men forbruket av maling blir større. Med mindre spredning arbeider du langsommere, men du bruker mindre maling og har bedre kontroll. Fastslå din viftebredde og del dette tallet på 5. Da får du det første sifferet i dysen du trenger.

Hvis for eksempel viftebredden er 25 cm, må det første sifferet i dysebetegnelsen være 5 (= 5 x 5).

Tallet 5 indikerer en sprøytevinkel på 50°. Hvis du ønsker en viftebredde på 35 cm, må det første sifferet være 7 (7 x 5 = 35). I dette tilfellet er vinkelen 70°.

TRINN 3

Hva er sprøytens maksimale kapasitet?

Størrelsen på dyseåpningen fastsetter malingsmengden passerer dysen per minutt. Maksimal kapasitet for sprøyten skal alltid være større enn dysens kapasitet. Den faktiske kapasiteten avhenger av sprøytetrykket og malingstypen som brukes: høyere trykk gir større kapasitet, og tykkere malingstyper reduserer kapasiteten.

I tabellen nedenfor velger du kapasiteten til din dyse, og kontrollerer om kapasitet passer for din maskin. Bruk aldri en dyse som er større enn det maskinen kan håndtere. Maskinen må kunne pumpe ved sin minste kapasitet.

		FINE FINISH					GENERELT							HEAVY DUTY									
Tommer		0,007	0,009	0,011	0,013	0,015	0,017	0,019	0,021	0,023	0,025	0,027	0,029	0,031	0,033	0,035	0,037	0,039	0,041	0,043	0,045	0,047	0,051
l/min (maling)		0,2	0,3	0,5	0,7	0,9	1,2	1,5	1,8	2,2	2,5	3,0	3,4	3,9	4,4	5	5,6	6,2	6,8	7,5	8,2	9	10,67
SERIE	MODELL																						
GX™	21																						
GX™	FF																						
CLASSIC	390																						
ST MAX™	395																						
CLASSIC S/STMAX	495																						
STMAX/FINISHPRO	595																						
ULTRA™	MAX II																						
	695																						
	795																						
	1095																						
MARK	IV (kun maling)																						
	V maling																						
	V sparkel																						
	VII maling																						
	VII sparkel																						
	X maling*																						
	X sparkel*																						
GMAX™	3900																						
	5900 HD																						
	7900																						
DUTYMAX	200 - 300																						
BIG RIGS	2075 - 5030																						
TAKBELEGG	1015																						

* maks. dysestørrelse 0,051"

DYSESTØRRELSER ETTER BRUKSOMRÅDE OG MATERIALE

Tabellen nedenfor hjelper deg med å velge riktig dyse for spesifikke bruksområder og materialer.

Grønn dyse for optimal finish med lavest trykk

Blå dyse for maksimal produktivitet

Brun dyse for sparkel og tyktflytende materialer

Gul dyse for linjemerking

Fine Finish-maling med børste- og rullekvalitet	008 - 010
Klarlakk	010 - 014
Beis	012 - 014
Uretanmaling	012 - 014
Lateks	015 - 019
Akrylmaling	015 - 019
Silikatmaling	015 - 019
Emulsjoner	017 - 021
Silikon	021 - 025
Dekorativ	023 - 025
Grunning	023 - 025
Større prosjekter/overflater	025 - 031

Grunning	027 - 031
Brannhemmende materialer	029 - 035
Sprøytesparkel	029 - 041
Flytende membran	027 - 033
Uretan	041 - 047
Epoksy	043 - 061
Asfalt med fiber	047 - 053
Asfalt	031 - 071
Silikat/mineral	027 - 033

Maling for linjemerking	013 - 055
Høykvalitets utendørs-maling	015 - 021

Spør din Graco-forhandler om hvilken dysetype som er best egnet for ditt formål.

Beis	Lakk	Emalje	Emalje (høytrykk)	Uretan	Akryl	Emulsjoner	Lateks	Lettsparkel	Brannhemmende	Sparkel og tyktflytende materialer	
FFLP-XXX				(FF)LP / PAA*-XXX					LP** / HDA-XXX		
108	110	110/112	112	115							
208	210	210/212	212/214	215	217	219	221	225	227	231	
308	310	310/312	312/314	313/315	317	319	321	323	325	327	
410	410	410/412	412/414	415	417	419	421	423	425	427	
510	510	510/512	512/514	515/516	517	519	521	523	525	527	
				615/616	617	619	621	623	625	627	
								629	631	633	
								635	637	639	
								641	643	645	
								647	649	651	
								653	655	657	
								659	661	663	
								665	667	669	
								671	673	675	
								677	679	681	
								683	685	687	
								689	691	693	
								695	697	699	
								701	703	705	
								707	709	711	
								713	715	717	
								719	721	723	
								725	727	729	
								731	733	735	
								737	739	741	
								743	745	747	
								749	751	753	
								755	757	759	
								761	763	765	
								767	769	771	
								773	775	777	
								779	781	783	
								785	787	789	
								791	793	795	
								797	799	801	
								803	805	807	
								809	811	813	
								815	817	819	
								821	823	825	
								827	829	831	
								833	835	837	
								839	841	843	
								845	847	849	
								851	853	855	
								857	859	861	
								863	865	867	
								869	871	873	
								875	877	879	
								881	883	885	
								887	889	891	
								893	895	897	
								899	901	903	
								905	907	909	
								911	913	915	
								917	919	921	
								923	925	927	
								929	931	933	
								935	937	939	
								941	943	945	
								947	949	951	
								953	955	957	
								959	961	963	
								965	967	969	
								971	973	975	
								977	979	981	
								983	985	987	
								989	991	993	
								995	997	999	

NY
1. siffer x 5 = viftebredde*

SLITT
på tide å bytte!

5 cm	3 cm
10 cm	7 cm
15 cm	10 cm
20 cm	15 cm
25 cm	20 cm
30 cm	25 cm
35 cm	30 cm
40 cm	35 cm
60 cm	55 cm

*ved 30 cm sprøyteavstand

* partall FFLP, oddetall PAA.
** Fet skrift: også tilgjengelig som lavtrykkdyse (LP).

FÅ MEST MULIG UT AV DYSENE

Ut fra den generelle informasjonen på de foregående sidene kan du velge den dysen som passer best til ditt bruksområde. Her er noen flere tips og triks.

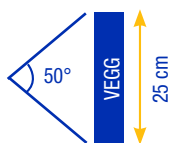
Prøv deg frem til riktig dyse

Ved å prøve ulike dyser får du erfaring og kan enkelt avgjøre hvilken dyse som er best egnet for ditt bruksområde.

FOR MYE MALING?

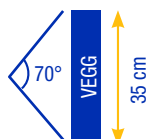
0,017" =
1,2 liter/minutt

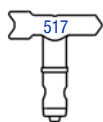
1) **Bruk en mindre dyseåpning**
15 i stedet for 17

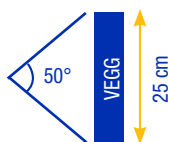
2) **Øke sprøytevinkelen**
7 i stedet for 5

IKKE NOK MALING?

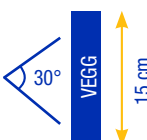
0,017" =
1,17 liter/minutt

1) **Bruk en større dyseåpning**
19 i stedet for 17

2) **Reduser sprøytevinkelen**
3 i stedet for 5

Bytt dysene i tide

Ved å huske sammenligningen mellom dyser og drillbor forstår du også hvordan slitasje på dysene påvirker jobbresultatet. Har du noen gang prøvd å bore i betong med et slitt bor? I så fall vet du at det tar lengre tid å bore hull, det er mer slitsomt og resultatet ser mindre profesjonelt ut.

Det samme vil skje hvis du fortsetter å sprøyte med en utslitt dyse. Du vil etter hvert også overskride malesprøytens maksimale kapasitet. Når alt kommer til alt vil den utslitte dysen koste deg mer enn en ny.

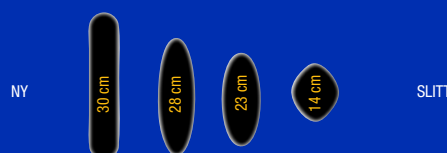
HVA SKJER NÅR EN DYSE BLIR SLITT?

De to hovedgrunnene til at dysen slites ut er malingstrykket og grove materialer.

Viftebredden reduseres:
Flere sprøytebevegelser
nødvendig
= mer arbeid

Større dyseåpning:
Mer maling kommer
ut av pumpen
= økte materialkostnader

**dobbelt så mye arbeid
+ 30 % mer maling på samme overflate**

Graco er opptatt av å utvikle nye produkter, slik at du kan jobbe mer effektivt. RAC X™ LP* er den nyeste innovasjonen innen høytrykksdyser. Med alle fordelene fra de «gamle» FFA RAC X™-dysene sprøyter du nå med 30–50 % lavere trykk. Dyser med lavere trykk gir flere fordeler.

* FFLP og LP

BEDRE RESULTAT

Malingen forstøves lettere uten å etterlate striper på siden av dyseviften. Du får bedre kontroll over filmtykkelsen, og det er lettere å unngå siging.

MINDRE OVERSPRØYING

Sprøytebildet er mykere, lettere å kontrollere og skaper mindre oversprøyting. Dette forhindrer svinn.

HØYERE PÅLITELIGHET

Med RAC X™ FF LP-dysene kan du sprøyte på alle materialer og oppnår et perfekt resultat også under lave temperaturer.

LENGRE LEVETID

Mindre trykk betyr også mindre belastning på malesprøyten. Da pumpen og dysen slites ut saktere, økes levetiden signifikant.

**Ønsker du mer informasjon om våre dyser?
Gå til graco.com eller ta kontakt med din Graco-forhandler.**

All skriftlig og visuell informasjon i dette dokumentet er basert på produktinformasjon som var tilgjengelig ved trykkesidspunktet. Graco forbeholder seg retten til å foreta endringer når som helst og uten forvarsel.

Graco Inc. er ISO 9001-sertifisert.

GRACO DISTRIBUTION BVBA Industrieterrein Oude Bunders • Slakweidestraat 31 • B-3630 Maasmechelen
Tlf.: +32 (89) 770 700 • Faks: +32 (89) 770 777 • <http://www.graco.com>

©2017 Graco Distribution BVBA 300666N0 (rev. D) 02/18 Trykkesid i Europa.
Alle andre merkenavn eller varemerker brukes kun til identifiseringsformål, og er varemerker for sine respektive eiere.

